

A 86/2/6

ARREST VAN 19 FEBRUARI 1988
in de zaak A 86/2

Inzake :

O.M.-ASSELMAN

tegen

LAUVRIJS

Procestaal : Nederlands

ARRET DU 19 FEVRIER 1988
dans l'affaire A 86/2

En cause :

M.P.-ASSELMAN

contre

LAUVRIJS

Langue de la procédure : le néerlandais

HET BENELUX-GERECHTSHOF

in de zaak A 86/2

1. Gezien de brief van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel van 2 mei 1986, met het daarbij gevoegde voor eensluidend gewaarmerkte afschrift van het vonnis op 2 april 1986 door de 20e kamer van die Rechtbank in hoger beroep gewezen in de zaak nr. 2189 van de Procureur des Konings te Brussel en Asselman Wilfried, wonende te Liedekerke, burgerlijke partij, tegen Lauvrijs Francis, wonende te Koekelberg, beklaagde, en ten aanzien van de N.V. De Vaderlandsche, verzekeringsmaatschappij, gevestigd te Antwerpen, en van het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds, gevestigd te Brussel, vrijwillig tussengekomen partijen, bij welk vonnis, overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof, een vraag van uitleg van artikel 11 van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Benelux-Overeenkomst van 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, hierna genoemd Gemeenschappelijke Bepalingen, aan het Benelux-Gerechtshof wordt gesteld ;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN :

2. Overwegende dat de feiten waarvan moet worden uitgegaan, overeenkomstig het appelvonnis kunnen worden omschreven als volgt :
- a) Lauvrijs veroorzaakte op 8 juni 1984 te Dilbeek een verkeersongeval met zijn "bromfiets" Suzuki, die hij bestuurde. Daarbij leed Asselman schade. Lauvrijs had voor zijn Suzuki een aansprakelijkheidsverzekering gesloten bij De Vaderlandsche en het verzekerde motorrijtuig wordt in de polis omschreven als "een bromfiets merk Suzuki, vermogen 49 cc, bouwjaar 1983, onderstel nr. 705 869". Uit de context van het vonnis volgt dat deze verzekering strekt tot dekking overeenkomstig de Belgische wet van 1 juli 1956, waarin de Gemeenschappelijke Bepalingen zijn opgenomen.
  - b) Zulk een rijtuig valt volgens het vonnis onder de categorie "Bromfiets klasse B", die in artikel 2.16 van het Belgische Wegverkeersreglement (K.B. 1 december 1975), voor zover hier van belang, wordt omschreven als een "voertuig uitgerust met een motor met een cilinderinhoud van ten hoogste 50 cm³ (...) en dat naar bouw en motorvermogen en op een horizontale weg niet sneller dan 40 km/u kan rijden (...)".

- c) De verbalisanten stelden vast dat het door Lauvrijs bestuurde rijtuig "werd uitgetest door middel van de curvometer" en dat "de topsnelheid 80 km/u bedroeg" en uitten de mening dat "gezien de motorfiets meer dan 40 km/u kan halen is deze niet meer conform aan de voorschriften opgelegd voor de bromfietsen van de klasse B en wordt het voertuig aangezien als een motorfiets". Lauvrijs bevestigde dat hij wist dat zijn bromfiets een snelheid van 80 km/u kon halen en dit ten gevolge van werken die op zijn verzoek aan de bromfiets werden uitgevoerd. Het tijdstip, de aard en de omvang van de mechanische wijzigingen worden niet nader omschreven. Er wordt niet gesteld dat de verzekeraar kennis had van de uitgevoerde ingreep.
- d) Lauvrijs werd niet vervolgd wegens verzuim van verzekering, maar wel wegens twee verkeersovertredingen. De politierechtbank te Sint-Kwintens-Lennik veroordeelde hem op 3 april 1985 tot een geldboete en veroordeelde hem bovendien op de civielrechtelijke vordering van Asselman, onder meer, samen met het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds, om aan de benadeelde, Asselman, 99.202 frank te betalen als schadevergoeding. De eis tegen de verzekeraar De Vaderlandsche werd ongegrond verklaard.
- e) De politierechtbank overwoog o.m. dat door het opfokken van de motor tot een vermogen dat een snelheid van meer dan 40 km/u toelaat, de betrokken bromfiets niet meer beantwoordt aan het in de verzekeringspolis omschreven voorwerp, om reden dat er "essentiële verschillen bestaan in de toepasselijke reglementering, naargelang men een bromfiets dan wel een motorfiets bestuurt", meer bepaald wat betreft de vereiste minimumleeftijd, rijbewijs, inschrijving van het voertuig en de te betalen verzekeringspremie.

Een motorfiets wordt in artikel 2.17 van het Belgisch Wegverkeersreglement, voor zover hier van belang, omschreven als volgt : "elk tweewielig motorvoertuig (...) dat niet beantwoordt aan de bepaling van de bromfiets".

Op het hoger beroep van Asselman, Lauvrijs, het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds en de procureur des Konings schortte de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel, bij vonnis van 2 april 1986, de uitspraak op tot het Benelux-Gerechtshof uitspraak zal hebben gedaan over de vraag, die hierna zal worden vermeld.

TEN AANZIEN VAN HET VERLOOP VAN HET GEDING :

3. Overwegende dat de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel het Benelux-Gerechtshof verzoekt de navolgende vraag van uitleg betreffende artikel 11 van de Gemeenschappelijke Bepalingen te beantwoorden :

"Dient als een niet aan de benadeelde tegenstelbaar verweer in de zin van artikel 11 van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Benelux-overeenkomst van 24 mei 1966 betreffende de aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen te worden aangezien het middel getrokken uit het feit dat het vermogen van een als bromfiets verzekerd motorrijtuig ten gevolge van een eenvoudige ingreep werd opgevoerd zodanig dat de aldus bereikte maximumsnelheid de grens overschrijdt, die door het verkeersreglement wordt aangemerkt als een van de factoren die bromfietsen onderscheiden van motorrijwielen en die zowel door de verkeerswetgeving als door de fiscale wetgeving aan een verschillend regime onderworpen zijn ?"

4. Overwegende dat het Hof, overeenkomstig artikel 6, lid 5, van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof, aan de ministers van Justitie van België, Nederland en Luxemburg een door de griffier gewaarmerkt afschrift van het arrest van de Rechtbank van Eerste Aanleg heeft gezonden ;

5. Overwegende dat het Hof partijen in de gelegenheid heeft gesteld schriftelijke opmerkingen te maken over de door de genoemde rechtbank gestelde vraag, van welke gelegenheid gebruik is gemaakt door het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds, dat een memorie heeft ingediend, en door De Vaderlandsche, die een memorie en een memorie van antwoord heeft ingediend ;

6. Overwegende dat de advocaat-generaal E. Krings op 18 november 1987 schriftelijk conclusie heeft genomen ;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT :

7. Overwegende dat de op 24 mei 1966 te Luxemburg ondertekende Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, zoals uit haar preambule blijkt, tot uitgangspunt heeft dat er aanleiding bestaat om de rechten van de slachtoffers van ongevallen welke door motorrijtuigen worden veroorzaakt, door de invoering van een stelsel van verplichte verzekering te waarborgen ;

8. dat artikel 2 van de bij die overeenkomst behorende Gemeenschappelijke Bepalingen in zijn eerste paragraaf de eigenaar van een motorrijtuig die daarmee aan het verkeer wenst deel te nemen, verplicht de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe dat motorrijtuig alsdan aanleiding kan geven, te doen dekken door een aan de Gemeenschappelijke Bepalingen beantwoordende verzekering, terwijl de artikelen 3 en 4 van deze bepalingen deze verplichting in dier voege nader uitwerken dat in artikel 3 wordt aangegeven wat de verzekering moet dekken, terwijl artikel 4 limitatief opsomt welke uitsluitingen geoorloofd zijn ;

9. dat artikel 6, paragraaf 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen inhoudt dat de verzekering aan de benadeelde een eigen recht tegen de verzekeraar geeft, en voorts artikel 11, paragraaf 1, bepaalt dat geen uit de wet of de overeenkomst van verzekering voortvloeiende nietigheid, exceptie of verval door een verzekeraar aan een benadeelde kan worden tegengeworpen, terwijl artikel 12 preciseert in welke gevallen en onder welke voorwaarden de verzekeraar zich tegenover de benadeelde kan beroepen op de beëindiging, de nietigverklaring, de ontbinding of de schorsing van de verzekeringsovereenkomst of van de dekking ;

10. dat de Gemeenschappelijke Toelichting bij voormelde Benelux-overeenkomst met betrekking tot artikel 3 de nadruk erop legt dat de verzekering een zeer ruime strekking heeft, en met betrekking tot artikel 4 dat de contractsvrijheid wordt beperkt door de limitatieve opsomming van de risico's die uitgesloten kunnen worden ; dat deze toelichting met betrekking tot artikel 6 vooropstelt dat de verplichte verzekering vóór alles een maatregel ter bescherming van de benadeelden is, en ten aanzien van artikel 11 van die bepalingen, erop wijst dat de waarborgen die een wet op de verplichte verzekering aan verkeersslachtoffers biedt, niet ten volle doel zouden treffen indien de excepties die de verzekeraar aan zijn verzekerde kan tegenwerpen, ook aan de slachtoffers zouden kunnen worden tegengeworpen ; dat die toelichting met betrekking tot artikel 13 nog inhoudt dat bedingen in een verzekeringspolis, die ten doel mochten hebben de rechten van benadeelden te beknotten, aan dezen niet kunnen worden tegengeworpen ;

11. dat de Gemeenschappelijke Toelichting met betrekking tot artikel 11 van de Gemeenschappelijke Bepalingen voorts vermeldt dat de verplichting van de verzekeraar tegenover de benadeelde eveneens zal bestaan in geval van verzwijgingen of valse verklaringen of in geval van verzwaring van het risico gedurende het tijdvak waarover de verzekering loopt ;

12. dat die toelichting daaraan onder meer het volgende toevoegt :
"Op de bepalingen die thans hieromtrent in de wetten van de drie landen bestaan, zal slechts tegenover de nalatige verzekeringnemer een beroep kunnen worden gedaan (Belgische wet, artikelen 9 en 31 ; Luxemburgse wet, artikelen 8 en 32 ; Nederlands Wetboek van Koophandel, artikel 251). Een en ander vloeit bovendien voort uit artikel 12."

13. dat vrijwel gelijklopende passages reeds voorkwamen in de toelichting vervat in het op 4 juni 1954 aan de regeringen aangeboden Verslag van de Belgisch- Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie tot eenmaking van het recht ;

14. dat uit een en ander moet worden afgeleid dat de partijen bij de Benelux-overeenkomst het belang van een zo effectief mogelijke bescherming van de verkeersslachtoffers zwaarder hebben willen laten wegen dan het belang van de verzekeraars om de risico's welke zij overnemen, te kunnen begrenzen ;

15. dat artikel 6 van de Gemeenschappelijke Bepalingen weliswaar veronderstelt dat een - aan die bepalingen beantwoordende - verzekering bestaat die op het schadeveroorzakende motorrijtuig betrekking heeft ; dat evenwel, gelet op het voorgaande, aan het aannemen ten opzichte van de benadeelde van het bestaan van een verzekering als bedoeld in artikel 6, paragraaf 1, niet in de weg staat de omstandigheid dat in de verhouding tussen de verzekeraar en de verzekerde de verzekeringsovereenkomst naar de regels van het gemene recht niet geldig is, en evenmin de omstandigheid dat deze verzekeringsovereenkomst onvoldoende dekking geeft (behoudens in geval van een toegestane uitsluiting als bedoeld in artikel 4) ;

dat daaraan niet afdoet dat de verzekeraar wel aan de benadeelde zal kunnen tegenwerpen - binnen de door artikel 12 getrokken grenzen - de beëindiging, de nietigverklaring, de ontbinding en de schorsing van de overeenkomst of van de dekking, een en ander in de zin van paragraaf 1 van dit artikel ;

16. dat mitsdien niet aan een benadeelde kan worden tegengeworpen dat het in het verzekeringscontract omschreven motorrijtuig ten tijde van het sluiten van het contract eigenschappen had die afweken van de door of namens de verzekerde verstrekte gegevens, ook al zouden de afwijkende eigenschappen van het motorrijtuig voor de verzekeraar een groter risico meebrengen dan uit de hem vóór het aangaan van de verzekering opgegeven eigenschappen kon voortvloeien en ook al zou het motorrijtuig daardoor in een andere wettelijke categorie vallen ;

17. dat evenmin aan een benadeelde kan worden tegengeworpen dat het in het in de verzekeringsovereenkomst omschreven motorrijtuig na het sluiten van de verzekering doch vóór het schadeveroorzakende ongeval zodanig is gewijzigd dat het gebruik ervan voor de verzekeraar een groter risico meebrengt dan het gebruik in de oorspronkelijke toestand, of dat het motorrijtuig daardoor in een andere wettelijke categorie valt ;

18. Overwegende derhalve dat, wanneer aan een als bromfiets gefabriceerd motorrijtuig wijzigingen zijn aangebracht waardoor het niet meer beantwoordt aan de wettelijke omschrijving van een bromfiets, het motorrijtuig weliswaar niet meer overeenkomt met de voor het aangaan van de verzekering gegeven omschrijving van het motorrijtuig dat tot de aansprakelijkheid waartegen de verzekering dekking biedt, aanleiding kan geven, doch de gevolgen van die wijzigingen voor de geldigheid van de verzekering of voor de omvang van de dekking niet aan de benadeelde kunnen worden tegengeworpen ;

19. Overwegende dat de uitlegging van de polis, die aan de nationale feitenrechter staat, aan het hier vorengesegde niet kan afdoen, nu de hiervoren omschreven gevolgen ten behoeve van de derde benadeelde door de Gemeenschappelijke Bepalingen worden verbonden aan het enkele bestaan van de verzekeringsovereenkomst met betrekking tot het ter sprake zijnde motorrijtuig ;

20. Overwegende dat uit het vorenstaande volgt dat in gevallen als thans aan het Hof voorgelegd de ten gevolge van een al dan niet eenvoudige ingreep gewijzigde "bromfiets" niet kan worden beschouwd als een motorrijtuig dat niet door de verzekering is gedekt, en dat het verweer gebaseerd op het feit dat in de vraag van de rechtbank wordt omschreven, moet worden beschouwd als een aan de benadeelde niet tegen te werpen beroep op nietigheid, exceptie of verval, in de zin van artikel 11 van de Gemeenschappelijke Bepalingen ;

TEN AANZIEN VAN DE KOSTEN :

21. Overwegende dat het Hof volgens artikel 13 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof de kosten moet vaststellen, welke op de behandeling voor het Hof zijn gevallen, welke kosten omvatten de honoraria van de raadslieden van partijen, voor zover dit in overeenstemming is met de wetgeving van het land waar het bodemgeschil aanhangig is ;

22. dat krachtens de Belgische wetgeving de honoraria van de raadslieden van partijen niet zijn begrepen in de kosten die aan de in het ongelijk gestelde partij in rekening worden gebracht ;

23. dat op de behandeling van het Hof geen andere kosten zijn gevallen ;

24. Gelet op de conclusie van de advocaat-generaal Krings ;

25. Uitspraak doende op de door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel bij vonnis van 2 april 1986 gestelde vraag ;

VERKLAART VOOR RECHT :

26. Als een verweer (nietigheid, exceptie of verval) dat aan de benadeelde niet kan worden tegengeworpen, in de zin van artikel 11, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Benelux-Overeenkomst van 24 mei 1966 betreffende de aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, moet worden aangemerkt het verweer gebaseerd op het feit dat het vermogen van een als "bromfiets" verzekerd motorrijtuig, vóór of na het sluiten van de verzekeringsovereenkomst wordt opgevoerd zodanig dat de aldus bereikte maximumsnelheid de grens overschrijdt die door het toepasselijk nationaal reglement wordt aange-

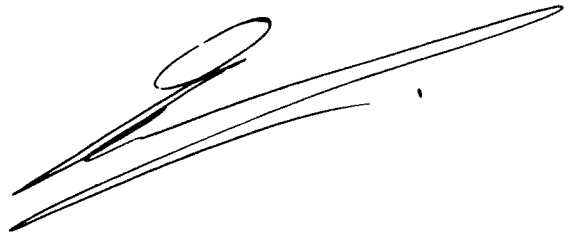
merkt als een van de factoren die bromfietsen onderscheiden van motorfietsen, ook al zou dat motorrijtuig daardoor in een andere wettelijke categorie vallen ;

27. Aldus gewezen door de heren R. Janssens, president, H.E. Ras, eerste vice-president, R. Thiry, tweede vice-president, R. Soetaert, F. Hess, S.K. Martens, H.L.J. Roelvink, rechters, E. Boon, P. Kayser, plaatsvervangende rechters,

28. en uitgesproken ter openbare zitting te Brussel op 19 februari 1988, door de heer R. Janssens, voornoemd, in aanwezigheid van de heer E. Krings, advocaat-generaal, en de heer C. Dejonge, waarnemend hoofdgriffier.

C. DEJONGE

R. JANSSENS